

Dosarul nr. 3ra-935/22
2-20001916-01- 3ra-14092022

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani (jud: Gr.Cazacu)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: A. Minciuna, E.Palanciuc, V.Negru)

Î N C H E I E R E

19 octombrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Ala Cobăneanu
Nicolae Craiu
Nina Vascan

examinând admisibilitatea recursului depus de Casa Națională de Asigurări Sociale, în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Vasile Ungureanu împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la contestarea actului administrativ individual defavorabil și obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil,

împotriva deciziei din 29 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respinsă cererea de apel înaintată de Casa Națională de Asigurări Sociale, fiind menținută hotărârea din 02 iunie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani,

c o n s t a t ă :

La data de 09 ianuarie 2020 Vasile Ungureanu a depus cerere de chemare în judecată împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la contestarea actului administrativ individual defavorabil și obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil.

În motivarea acțiunii reclamantul a invocat că, în perioada 01 august 1989-17 decembrie 2010 a activat în cadrul organelor de poliție.

Reclamantul a menționat că, în temeiul ordinului Ministerului Afacerilor Interne din 17 decembrie 2010, serviciul în poliție precum și contractul individual de muncă a încetat, cu dreptul de a primi pensie pe linia Ministerului Afacerilor Interne.

Totodată, reclamantul a menționat că, potrivit calculului vechimii în muncă, efectuat de Ministerul Afacerilor Interne, vechimea în serviciu pentru stabilirea pensiei la data de 17 decembrie 2010, constituia 20 de ani. Astfel, în temeiul calculului vechimii în muncă respectiv, i-a fost stabilită pensia pe linia Ministerului Afacerilor Interne în proporție de 50 % din cuantumul soldei.

Reclamantul a relevat că, prin hotărârea din 29 martie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru a fost admisă cererea de chemare în judecată depusă împotriva Ministerului Afacerilor Interne, ultimul fiind obligat de a-i recalcula vechimea în muncă cu avantaje, pentru perioada efectuării serviciului în cadrul Izolatorului de detenție provizorie al

Comisariatului de Poliție mun. Bălți, cu calcularea a două luni vechime în muncă pentru o lună de serviciu.

Reclamantul a invocat că ulterior, a depus către Casa Teritorială de Asigurării Sociale Fălești o cerere privind recalcularea pensiei conform noii vechimi în muncă.

Reclamantul a menționat că, în temeiul deciziei Casei Teritoriale de Asigurării Sociale Fălești nr.26/2019/23196 din 23 octombrie 2019 i-a fost stabilită pensia în cuantum de 75% din suma soldei, reieșind din vechimea în muncă de 28 de ani și 9 luni, începând cu data de 01 august 2018.

Reclamantul a relevat că, la data de 20 noiembrie 2019 a expediat în adresa Casei Naționale de Asigurări Sociale cerere prealabilă, prin care a solicitat modificarea datei de stabilire a pensiei recalculate și anume, data de 17 decembrie 2010, cu achitarea diferenței pensiei recalculate în raport cu pensia primită pentru perioada anterioară, începând cu data de 17 decembrie 2010. Însă, prin decizia Casei Naționale de Asigurării Sociale nr. S-1478/19 din 08 iulie 2019, cererea prealabilă a fost respinsă.

Făcînd referire la art. 1, art. 13 lit. a), art. 14 lit. a) din Legea nr. 1544-XII din 23 iunie 1993 asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri, reclamantul a menționat că, la data de 17 decembrie 2010, stagiul necesar pentru stabilirea pensiei era de 20 de ani, iar la data depunerii cererii de pensionare avea o vechime totală în serviciu de 30 de ani și 3 luni. Astfel, Ministerul Afacerilor Interne urma să-i calculeze și să-i stabilească pensia în proporție de 75 % din cuantumul soldei. Or, dacă i se scadea din perioada totală de muncă perioada de 20 de ani, se primea o diferență de 10 ani, care urma a fi calculată cu 3% pentru fiecare an din suma soldei.

Reclamantul a relevat că din vina organului cu atribuții de stabilire și calculare a pensiei, care la data de 17 decembrie 2010 era Ministerul Afacerilor Interne, i-a fost stabilită o pensie în mărime de 50 %, deși, urma să-i fie stabilită o pensie în proporție de 75 % din suma soldei, situație ce a generat achitarea unei pensii mai mici, începând cu data de 17 decembrie 2010 și până în prezent.

Reclamantul a invocat că, potrivit art. 54 din Legea nr. 1544-XII din 23 iunie 1993 asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri, sumele pensiei neprimite la timp din vina organelor care au stabilit sau care plătesc pensia se plătește pentru perioada precedentă fără limite în timp.

Astfel, reclamantul consideră că Casa Teritorială de Asigurării Sociale Fălești urma să-i stabilească pensia majorată începând cu data de 17 decembrie 2010 și nu cu data de 01 august 2018. Or, prin hotărârea din 29 martie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru i-a fost recunoscut un drept deja existent la data eliberării din serviciu. Prin urmare, Casa Națională de Asigurări Sociale este obligată să-i modifice data de stabilire a pensiei în cuantum de 75 % din suma soldei, și anume data de 17 decembrie 2010, dar și să-i efectueze achitarea diferenței pensiei, recalculate în raport cu pensia achitată, pentru perioada anterioară, începând cu data de 17 decembrie 2010.

Reclamantul a solicitat recunoașterea ca fiind ilegală decizia Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Fălești nr. 26/2019/23196 din 23 octombrie 2019, referitor la data stabilirii pensiei majorate - 01 august 2018, cu anularea în această parte a deciziei menționate; recunoașterea ca fiind ilegală a deciziei Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. U-2556/19 din 20 decembrie 2019 cu privire la cererea prealabilă, prin care i-a fost refuzat în modificarea datei de stabilire a pensiei majorate; obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale de a efectua modificarea datei de stabilire a pensiei recalculate, și

anume data de 17 decembrie 2010; obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale de a-i efectua achitarea diferenței pensiei recalculate în raport cu pensia primită pentru perioada anterioară, începând cu data de 17 decembrie 2010.

Prin hotărârea din 02 iunie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani s-a admis cererea de chemare în judecată depusă de către Vasile Ungureanu împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale privind anularea deciziei Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Fălești nr. 26/2019/23196 în partea datei stabilirii pensiei în privința lui Vasile Ungureanu, anularea deciziei Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. U-2556/19 din 20 decembrie 2019 cu privire la cererea prealabilă, obligarea modificării datei de stabilire a pensiei în privința lui Vasile Ungureanu, începând cu 17 decembrie 2020, cu achitarea diferenței pensiei pentru vechime în muncă. S-a anulat decizia Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Fălești nr. 26/2019/23196 în partea datei de 01 august 2018 de stabilire a pensiei în privința lui Vasile Ungureanu. S-a anulat decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. U-2556/19 din 20 decembrie 2019 cu privire la respingerea cererii prealabile. S-a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale de a efectua modificarea datei stabilirii pensiei pentru vechime în muncă în privința lui Vasile Ungureanu, începând cu data de 17 decembrie 2020, cu achitarea diferenței pensiei neachitate (f.d.59, 74-79).

Prin încheierea din 15 iunie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani s-a corectat eroarea mecanică admisă în conținutul hotărârii din 02 iunie 2021 a Judecătoriei Chișinău sediul Râșcani, în care au fost admise greșeli cu privire la data stabilirii pensiei pentru vechime în muncă în privința lui Vasile Ungureanu, fiind indicat în mod eronat data de 17 decembrie 2020, corect fiind data de 17 decembrie 2010 (f.d.66).

Invocând ilegalitatea și netemeinicia hotărârii din 02 iunie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, la data de 17 iunie 2021, prin intermediul poștei electronice, Casa Națională de Asigurări Sociale a contestat-o cu apel, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii primei instanțe, cu pronunțarea unei noi decizii de respingere a acțiunii depuse de Vasile Ungureanu (f.d.70-72).

Hotărârea motivată din 02 iunie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani a fost notificată apelantei Casei Naționale de Asigurări Sociale la data de 15 septembrie 2021, fapt ce se confirmă prin avizul de recepție, anexat la materialele cauzei (f.d.81).

La data de 17 septembrie 2021, prin intermediul poștei electronice, Casa Națională de Asigurări Sociale a depus motivarea apelului (f.d.85 - 90.).

Astfel, instanța de apel întemeiat a considerat ca fiind depus în termen apelul Casei Naționale de Asigurări Sociale împotriva hotărârii din 02 iunie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani.

Prin decizia din 29 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău a fost respinsă cererea de apel înaintată de Casa Națională de Asigurări Sociale, fiind menținută hotărârea din 02 iunie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani (f.d.112, 113-121).

Pentru a pronunța această decizie, instanța de apel a invocat că, instanța de fond întemeiat a constatat că, apelanta Casa Națională de Asigurări Sociale urmează să-i achite intimatului Vasile Ungureanu diferența pensiei neachitate, stabilite prin decizia Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Fălești nr.26/2019/2319 din 23 octombrie 2019. Or, prin hotărârea din 29 martie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru s-a obligat Ministerul Afacerilor Interne să efectueze recalcularea vechimii în muncă a intimatului Vasile Ungureanu, cu includerea avantajelor de două luni vechime în muncă pentru o lună în serviciu, pentru perioadele de activitate în izolatorul de detenție provizorie: 10 decembrie 1999-17 iunie 2004, 21 iulie 2005-26 iunie 2008, 29 iunie 2008- 17 decembrie 2010.

De asemenea, instanța de apel a menționat că, prima instanță întemeiată a conchis că, Casa Teritorială de Asigurări Sociale Fălești urma să-i stabilească intimatului Vasile Ungureanu pensia începând cu data solicitării acesteia – 17 decembrie 2010. Or, prin hotărârea definitivă și irevocabilă din 29 martie 2018 a Judecătorei Chișinău sediul Centru, lui Vasile Ungureanu i-a fost recunoscut un drept deja existent la data eliberării din serviciu, fiindu-i admisă cererea de chemare în judecată depusă împotriva Ministerului Afacerilor Interne, ultimul fiind obligat de a-i recalcula lui Vasile Ungureanu vechimea în muncă cu avantaje, pentru perioada efectuării serviciului în cadrul Izolatorului de detenție provizorie al Comisariatului de Poliție mun. Bălți, cu calcularea a două luni vechime în muncă pentru o lună de serviciu.

Mai mult, instanța de apel a relevat că, art. 54 din Legea nr. 1544-XII din 23 iunie 1993 asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri prevede expres că, sumele pensiei neprimite la timp din vina organelor care au stabilit sau care plătesc pensia se plătesc pentru perioada precedentă fără limite în timp.

Instanța de apel consideră neîntemeiate argumentele apelantei Casei Naționale de Asigurări Sociale, precum că acțiunea a fost depusă peste termen. Or, art.2 alin.(2) din Legea nr. 156-XIV din 14 octombrie 1998 privind sistemul public de pensii prevede că, dreptul la pensie este imprescriptibil, iar dreptul la recalcularea pensiei este o parte componentă a dreptului de pensie.

Prin urmare, instanța de apel a relevat că, prin lege, Casa Națională de Asigurări Sociale este obligată să-i calculeze și să-i stabilească pensia intimatului Vasile Ungureanu din momentul ce acesta a căpătat acest drept. Or, respingerea acestei cerințe va duce la încălcarea dreptului de proprietate al intimatului Vasile Ungureanu referitor la pensia neprimată, fapt ce ar încălca un drept constituțional al acestuia.

Instanța de apel a invocat că, instanța de fond corect a aplicat normele de drept care se referă speței, a dat apreciere completă obiectivă și sub toate aspectele probelor, iar hotărârea contestată este legală și întemeiată, adoptată cu respectarea drepturilor și intereselor legale a participanților la proces.

La data de 12 iulie 2022, prin intermediul poștei electronice, Casa Națională de Asigurări Sociale a depus recurs împotriva deciziei din 29 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău (f.d.123-125).

Ulterior, la data de 21 septembrie 2022, prin intermediul poștei electronice, Casa Națională de Asigurări Sociale a depus motivarea recursului (f.d.129-133).

În susținerea recursului recurenta a invocat dezacordul cu decizia instanței de apel, considerând-o ilegală și neîntemeiată prin faptul că, au fost încălcate și aplicate eronat normele de drept material și nu au fost constatate și elucidate pe deplin toate circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei, probele fiind apreciate eronat.

Recurenta a menționat că, prin cererea din 23 iulie 2019 depusă către Casa Teritorială de Asigurări Sociale Fălești, intimatul Vasile Ungureanu a solicitat recalcularea pensiei pentru vechime în muncă în baza certificatului Ministerului Afacerilor Interne despre vechimea în muncă nr. 17676 din 19 iulie 2019.

Recurenta a relevat că, prin decizia Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Fălești nr. 26/2019/23196 din 23 octombrie 2019, intimatului Vasile Ungureanu i-a fost recalculată pensia în cuantum de 75%, pentru o vechime de 30 de ani, 3 luni și 02 zile. Astfel, diferența pensiei intimatului a fost achitată pentru cele 12 luni precedente datei depunerii cererii și documentelor confirmative, adică de la 01 august 2018.

Recurenta a invocat că sunt neîntemeiate pretențiile intimatului Vasile Ungureanu privind obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să-i recalculeze pensia din data stabilirii acesteia. Or, prevederile art. 51 și art. 61 din Legea nr. 1544-XII din 23 iunie 1993 asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri stabilesc expres acele limite temporale de 12 luni, pentru care este posibil de achitat retroactiv pensia recalculată în cazul în care apar circumstanțe în acest sens. Astfel, ca circumstanță a servit actul judecătoresc - hotărârea Judecătoriai Chișinău sediul Centru din 29 martie 2018, prin care s-a dispus recalcularea vechimii în muncă intimatului Vasile Ungureanu.

Recurenta a menționat că, intimatul Vasile Ungureanu nu a solicitat stabilirea pensiei, dar recalcularea acesteia, respectiv la caz sunt incidente anume prevederile legale ce reglementează procesul recalculării pensiei.

Recurenta a solicitat admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel, cu pronunțarea unei noi decizii de respingere a acțiunii depuse de Vasile Ungureanu.

La data de 22 septembrie 2022 în adresa intimatului Vasile Ungureanu și avocatului acestuia Roman Ocerednîi a fost expediată copia recursului depus de Casa Națională de Asigurări Sociale, cu înștiințarea despre posibilitatea depunerii referinței (f.d. 134).

Prin referința depusă la data de 17 octombrie 2022, Vasile Ungureanu, reprezentat de avocatul Roman Ocerednîi, a solicitat respingerea recursului depus de Casa Națională de Asigurări Sociale, cu menținerea fără modificări a deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe (f.d.136-140).

În conformitate cu art. 244 alin. (1) Cod administrativ, hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

Iar, conform art. 245 Cod administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la data de 29 iunie 2022 (f.d. 112, 113-121).

La data de 12 iulie 2022, prin intermediul poștei electronice, Casa Națională de Asigurări Sociale a depus recurs împotriva deciziei din 29 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău (f.d.123-125).

Decizia motivată din 29 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău a fost notificată recurente Casei Naționale de Asigurări Sociale, prin intermediul poștei electronice, la data de 08 septembrie 2022, fapt confirmat prin extrasul din poșta electronică, anexat la materialele cauzei (f.d.126).

La data de 21 septembrie 2022, prin intermediul poștei electronice, Casa Națională de Asigurări Sociale a depus motivarea recursului (f.d.129-133).

Astfel, recursul depus de către Casa Națională de Asigurări Sociale împotriva deciziei din 29 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău, este în termen.

Examinând temeiurile invocate în recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale, în raport cu materialele cauzei, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție îl consideră inadmisibil, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 246, alin. (1) Cod administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere, iar în acord cu alin. (2) din art. 246 Cod administrativ, recursul se declară inadmisibil în special în cazurile enumerate la literele a)-f). Din analiza acestor prevederi, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, în special, nu se limitează doar la temeiurile menționate ci urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține cu valoare de principiu jurisprudențial, că sintagma „în special” denotă caracterul neexhaustiv al temeiurilor de inadmisibilitate și în același timp oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă și care pe cale de consecință nu pot însuși un eventual succes rezultat din examinarea cererii în completul de 5 judecători.

În această ordine de idei, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ reține, că Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevolutiv al recursului dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate sau, după caz, hotărârile Curții de Apel ca primă instanță într-o eventuală examinare în fond și invocare ex officio a erorilor de drept.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ notează că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. Acest argument rezultă și din particularitățile de formă ale reglementării recursului în Codul administrativ și anume din sintagma „motivarea recursului” de la art. 245 alin. (2) din Codul administrativ. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

De asemenea, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise [Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, urmând de ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din

19 februarie 1996, Reports 1996-1, p. 141, § 39). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea *Helmers c. Suediei* 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În circumstanțele menționate, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara inadmisibil recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale.

În conformitate cu art. 230 și art. 246 din Codul administrativ, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale se declară inadmisibil.
Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul
Judecătorii

Ala Cobăneanu

Nicolae Craiu

Nina Vascan